Aristokattene - spesialutgave

Aristokattene - spesialutgave

Den første Disney-filmen uten Disney markerer starten på en mørk tid for konsernet. Selv ikke søte kattunger redder følelsen av at noe er tapt.

The Aristocats
Wolfgang Reitherman
Walt Disney Pictures
1970
Walt Disney Studios Home Entertainment
16:9 Fullskjerm (1,75:1)
Dolby Digital 5.1
76 min.
2

4

Katzenjammer

Aristokattene var den siste animerte langfilmen Walt Disney igangsatte før sin død i 1967 og den første Disney-produksjonen som i sin helhet ble gjennomført uten den store laglederen. Hvor mye man skal tillegge disse fakta vekt i bedømmelse av filmens kvaliteter er jeg usikker på, men det er ikke mulig å overse at filmene etter onkel Walt falt betraktelig i kvalitet både hva gjelder manus og teknisk gjennomføring. Noen unntak finnes, men 70- og 80-tallet i Disney-historien står ikke like støtt som tiårene før og etter.

Filmen er på mange måter en parallell til Disneys banebrytende klassiker *101 Dalmatinere* (1961). Handlingen er riktignok flyttet fra London til Paris, og hundene er byttet ut med katter, men historien som fortelles er til forveksling. Dyrene står i sentrum i en urban fortelling med musikalske undertoner hvor menneskene utgjør den største faren. Samtidig fortelles det en kjærlighetshistorie på tvers av samfunnslagene ? ikke helt ulik den som utgjør bakteppet i *Lady og Landstrykeren* (1955).

Handlingen i *Aristokattene* er relativt enkel og baserer seg på en historie forfattet av Tom McGowan og Tom Rowe, hvor en fornem frue bestemmer å gi formuen til kattene sine. Dette setter griller i hodet på husholdningens butler, som sporenstreks kidnapper kattene i håp om at husfruen skal tilgodese ham med millionene når pusene er ute av bildet. De bortskjemte innekattene med Duchess (Eva Gabor) i spissen må få hjelp fra bakgårdskatten Thomas O?Malley (Phil Harris) og hans musikalske kumpaner for å sette butleren på plass.

Filmens største svakhet er dens manglende dynamikk. Historien i seg selv har et potensial for spenning og dramatikk, men filmskaperne greier ikke å hale nok ut av karakterene eller situasjonene. Filmen fremstår som episodisk, hvor de ulike hendelsene ikke bygger opp under hverandre, men fremstår som likestilte i en lang rekke situasjoner. Dette er særlig fremtredende i den delen av handlingen da Duchess og barna først treffer O?Malley. På denne måten har heller ikke karakterene særlig mulighet til utvikling ved at O?Malley stadig redder de hjelpeløse innekattene fra en nærmest evig rekke farer.

En av Disneys største bidrag til filmhistorien er de fabelaktige skurkene ? tenk bare på dronningen i
Tornerose, stemoren i
Askepott, Medusa i
Bernard og Bianca eller den fryktinngytende Shan-Yu i
Mulan. Et av hovedproblemene til
Aristokattene er et uklart fiendebilde hvor butleren Edgar verken er fryktinngytende eller særlig effektiv som slemming. Snarere fremstår Edgar som en klønete amatør som ikke bidrar til å skape nok spenning til å fengsle publikum.

Et annet av Disneys varemerker er også fraværende i filmen. Så langt i karrieren har Disney produsert det ene tekniske fremsteget etter det andre når det kommer til animasjon.
Aristokattene er i så måte et stort steg i feil retning, hvor animasjonen fremstår som slurvete og tidvis skitten.
101 Dalmatinere bidro til å ta Disneys animasjon bort fra de rene og perfekte linjene og mot en mer levende strek, men streken i
Aristokattene fremstår som utilsiktet skitten og uferdig. Det er nærmest utrolig at denen filmen er produsert av tilnærmet samme gjeng som leverte mesterverket
Jungelboken bare tre år tidligere.

Det er selvsagt lyspunkter i denne filmen også. Persongalleriet blant kattene er velutviklet, særlig kattungene er skjønne og jeg har en svakhet for Duchess personifisert av den bedårende Eva Gabor. Et annet høydepunkt er møtet med bakgårdskameratene til O?Malley og deres musikalske inntog. I denne sekvensen greier filmen å matche kvalitetene til
101 Dalmatinere og dens banebrytende produksjonsdesign og fargebruk. Som i
101 Dalmatinere spiller det musikalske bakteppet en viktig rolle. På ny gjør Disney-crewet nytte av sin fascinasjon for jazz og byr på flere musikalske høydepunkter. De parisiske bakgatene fylles med svingende jazz av ypperste merke.

Like fullt fremstår filmen som en skuffelse så mange år etter premieren.
Aristokattene mangler oppfinnsomheten og energien som flere av Disney-utgivelsene på 60-tallet hadde og den er milevis unna den rene stilen fra de klassiske filmene fra 40- og 50-tallet.
Aristokattene innledet en broket tid for Disney og er i seg selv en broket fortelling.

Utgivelsen:

Til å være en spesialutgave er DVD-versjonen av *Aristokattene* en skuffelse. Som vi har blitt vant med fra Disney er bilde og lyd digitalt restaurert, men i motsetning til andre utgivelser fra serien imponerer ikke dette spesielt. Bildet presenteres i 16:9-format (1,75:1) og er greit restaurert, men overføringen til DVD-formatet er ikke optimal. Det forekommer komprimeringsfeil underveis og det skitne uttrykket gjør ikke bildekvaliteten bedre. Lyden hevdes å være i Dolby Digital 5.1, men lydfanatikerne vil ikke la seg imponere. Utgangspunktet er et monolydspor som oppdateres til dagens standard, men uten å overgå originalen.

Ekstramaterialet er heller ikke imponerende. Som en singeldisk utgivelse blir *Aristokattene* fattig sammenliknet med for eksempel utgivelsen av *Jungelboken* på dobbel DVD. Vi blir tilgodesett med en dokumentar om de musikalske Shermann-brødrene og deler av en Disney-produksjon om katter og en sang som ble utelatt fra originalen. I tillegg kommer spill og aktiviteter, samt Figaro-kortfilmen *Bath Day*.

Ikke akkurat en spesialutgave verdig, men greit nok for en film som forblir bare grei.

Anmeldt av Tom-Erik Lønnerød, 10.10.08

Takk til Walt Disney Studios Home Entertainment for anmeldereksemplar.

Ja
aristokattene_cover;